

Megtesz mindent, mint börtön őre,
 hogy ne örülhessenek előre:
 valaha vége lesz, leültem –
 innen nincs más út, csak kihűlten.

A börtönök rab szóvivője
 Noé óta tudja előre:
 az Úr lelkét a végtelenség
 özönvizei körülvették.

Hólyag és máj egy szót se szólnak,
 vese, dobhártya haldokolhat.
 A törvények is leépülnek –
 ÉN-mártírjaink tovább ülnek.

Közvetlen klastrom, cella, zárka –
 vagy végtelenbe légy bezárva –
 fogvatartanak s ez a lényeg,
 hogy testnek érezd az egészet.

Amióta csapdába estem
 s mint rostély-rácson ki-kilestem
 s ebben a félrab eszméletben
 lassan örökre szabad lettem.

Akármi: - körülvettek engem,
 s mint Dániel, belőlem zengem,
 s oroszlán-önmagam vigyáz rám...
 Rab Úr, rab teremtmény, rab sátán.

*

1997

Gorove család – II. rész

Szongott Kristóf: Geneológia: L Gorove. Örményül „gorovi” = erőt jelent. Egyik ága nemességet kapott.

Gorove család (Gattájai)

A Gorove család régiebb története azon török és perzsa üldözések korában szakad meg, midőn keletről több keresztény nép kiszorítatva, kénytelenül menhelyet

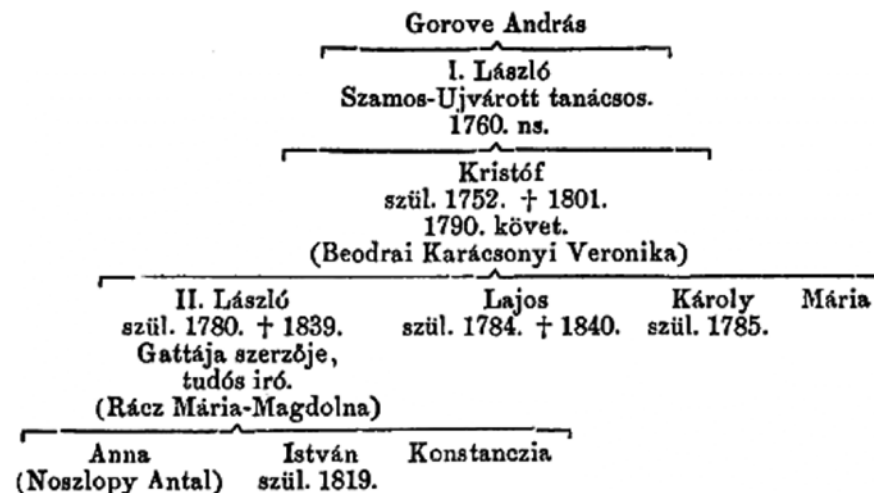
nyugoton keresztény testvérei közt keresni. Így települt meg a Gorove család is a XVII. század végén Erdélyben.

A XVIII. század elején Gorove András, és később ennek fia I. László Békes megyében nagyobb gazdaságot vezetnek. I. László s ennek fia Kristóf *Mária Terézia* királynétől 1760-ban czimeres nemes levelet nyertek, és 1763-ban nemességük Békes vármegyében is kihirdettetett*.

Czimerök – mint itt a metszvény mutatja – a vért kék udvarában két keresztbe helyezett, hegyeikkel lefelé nyuló nyíl, s körülöttök négyfelől négy csillag ragyog. A vért fölötti koronán férfi-kar könyököl, két nyilat tartva. A vértet telamonok gyanánt két hím-oroszlán tartja.

A családfa következő:

Gorove András; I. László Szamos-Ujvárott tanácsos. 1760. ns.; Kristóf szül. 1752. † 1801. 1790. követ. (*Beodrai Karácsonyi Veronika*); II. László szül. 1780. † 1839. Gattája szerzője, tudós író. (*Rác Mária-Magdolna*); Lajos szül. 1784. † 1840.; Károly szül. 1785.; Mária; Anna (Noszlopy Antal); István szül. 1819.; Konstancia

I. László Erdélyben Belső-Szolnok vármegyében Szamos-Ujvárott viselt hivatalokat, tanácsnok és népszószólló volt. Fia, Kristóf született 1752-ben. Iskoláit a kolosvári Lyceumban végzé, utóbb Szamos-Ujvár tanácsosa, majd főbirája volt. Az 1790-ki erdélyi nevezetes országgyűlésen mint követet találjuk, később ugyanez év vége felé a Heves megyei Banderium között mint örvitést (al-hadnagyot), midőn Bécsből visszahozatván Budára a szent korona, annak őrzésére minden megye felváltva küldte fiait. A Hora világban első volt, ki a felkelő oláhok ellen fegyvert fogva, a Belső-Szolnok megyei nemesek egy nevezetes részét mint kapitányuk vezénylet. Végre az erdélyi bánya-városokban nyert kiküldetést mint királyi biztos, és e kiküldetésnek számos munkái között megbetegedvén, 1801-ben meghalt. Gazdaságot folytatott Heves Külső-Szolnok vármegyében Tisza-Varsányon, mely azután székhelye lón a Gorove családnak. Nejétől beodrai Karácsonyi Veronikától gyermekei: II. László, Lajos, Károly és Mária.

Lajos született 1784-ben. A francia háború alatti felkelő nemesi seregben főhadnagy, több megye táblabirája; meghalt 1840-ben.

Károly szül. 1785-ben, több megyei táblabiró, Heves megyénél viselt hivatalokat.

II. László a legöregebb testvér 1780-ban született Szamos-Ujvárt. Jó nevelésben részesülvén, és iskoláit Kolosvárt és Pesten végezvén, már gyermekkorában kitűnő hajlamot tanusított a tudományok és magyar nyelv és irodalom iránt. Szülői halála után teljes-korúvá nyilatkozatván, gazdálkodásra adta magát, s e téren egyike vala legszorgalmasb, legkitűnőbb gazdáinknak. 1810-ben Magyarországra költözött lakni, és az apáról megrongált állapotban reá szállott vagyont nemcsak rövid időn helyre állította, de e tekintetben a Gorove család őt ismeri és tiszteli mint új alapítót. Gattája helységet Temesvár megyében 1823-ban nyerte királyi adománylevél mellett. Mint író az irodalom terén akkor fáradozott, midőn

annak még kevés művelői voltak. 1803-ban 23 éves korában írta a „*Jegyések Cart-hagóban*” című vitézi történetet, mely Pesten 1807-ben adatott ki. Előbb jelent meg tőle „*Jecid és Haba*” (1806.) s az „*Érdemes kalmár*” 1807-ben című eredeti szindarabok, melyek közül az utóbbi a kolosvári színpadon tetszéssel s ismételve adatott. Ezután mint legszorgalmasabb dolgozó-társat találjuk őt a „*Tudományos Gyűjteményben*” leginkább történeti cikkekkel, melyeknek: „*Szolnok vára viszontagságai*”, „*A német vitézi rend*”, „*Eger városa története*”, „*Aba Sámuel temetőhelye Hevesben*”, „*A bánági bolgárok*” stb. (1816–1837-ki foly.) Írói érdemeiért 1835-ben a magyar Akadémia levelező tagjává választott. E társaságnak 1840-ben testvéreivel együtt ezer forintot adományozott. Irodalmi munkássága mellett a közpályán is munkálkodott, s mint táblabíró Heves és Békés megye gyűléseiben és törvényszékein gyakran részt vett; hivatalát azonban soha el nem fogadott. Meghalt 1839-ki márt. 11-én Pesten. Nejétől Rác Mária-Magdolná-tól két leányán kívül fia István született

1819-ben Pesten, hol iskoláit az egyetemben végzé. Már fiatal korában hazafias és irodalmi célokra egyesületet alkotott, és az e társaság által kiadott zsenge mutatónyokban csinos művei által hatással volt pályatársaira. Később Temes vármegyébe Gattájai birtokára vonulván, azon megyében az ellenzék egyik vezére s legkitünőbb szónoka volt. 1842–43. utazott nyugoti Europa műveltebb országaiban, és ennek eredménye „*Nyugot*” című két kötetes útleírása. (Pest, 1844.). Temes megyében az 1843/4-ki országgyűlésre követ-jelöltül lépett fel, de a conservatív párt győzelme miatt sikeretlenül. 1847-ben a védegyelet elnökévé választott. Írt egy politikai művet „*Nemzetiség*” cím alatt is, valamint több hirlapi cikket. Irodalmi műveiért 1843-ban a magyar Akadémia levelező tagjává választott. 1848-ban Temes megye képviselője a pesti nemzetgyűlésen. A forradalomban részt vevén, 1849-ben kimenekült, míg később felsőbb engedély folytán hazájába visszatért.

Forrás: Nagy Iván: Magyarország családjai. IV. kötet 1858. Bálintné Kovács Júlia eredeti írásmódban. (Folytatjuk)

Sánta Ferenc író (1927. szeptember 4. – 2008. június 6.)

Gondolataiból

Jóságában, tisztességében, becsületében soha nem lehet legyőzni az embert. A rossz, a gonosz, a becstelenség, tisztességtelenség erői ideig-óráig felülkerekedhetnek, (...) de végérvényesen nem nyomoríthatják meg az embert. A jóság, az igazságosság, a tisztesség, a becsület igénye olyan mélyen él bennünk, oly szüntelen jelenvaló, hogy nem lehet olyan helyzet, nem lehet olyan dilemma, melyben ne tudna eligazítani bennünket, melyben ne lenne képes meghatározni egyedül helyes magatartásunkat. Lelkiismeret, ha tetszik, szokrátészi hang ez, mely csendben marad, ha jól teszünk, de rögtön megszólal, tiltakozik, ha rosszra készülünk. Ettől van az, hogy a gazember mindig tudja, hogy gazember s ezért nem menthetjük fel a bűnössége alól.

Fancsali János

A Kárpát-medencében élő örmények hagyományairól – I. rész

1. Elsőként a XII-XIII. századi Esztergomban, IV. Béla király szabadságlevele tanúsága szerint, és az erdélyi Talmács környékén élő örményekről maradtak emlékek, de ők egy idő múltán teljesen eltűntek, beolvadtak.

2. Utánuk következtek az 1650-es évektől a moldovai üldöztetések elől menekülők, akiket *Apafi Mihály* erdélyi fejedelem fogadott be, legelőbb ebesfalvi saját birtokára, majd Erdély különböző településeire. Ők a mai magyarörmények elődei, akik részben Erdélyben, részben a mai Magyarország területén élnek. Nyugodtan fogadjuk el ezt a megnevezést, hisz *Szongott Kristóf* is, az első neves armenológus, ezelőtt 100 évvel, hasonlóan önazonosította nemzetiségét. Ma már a befogadó nemzethez való azonosulás más örmény diaszpóra esetében is megszokott. Így nevezik például magukat franczahnak a Franciaországban élő örmények, vagy romanahnak a Romániában élő ortodox és román nyelven beszélő örmények.

3. Az első világháború alatti örmény genocídium elől kb. 70 család érkezett Budapestre, de ők zömében a II. világháború vége felé Nyugatra távoztak.

4. Végül az utóbbi évtizedekben egy újabb, jóval csekélyebb csoport érkezett, immár nem Erdélybe, hanem csak Magyarországra.

Kocsis Károly írása „*Etnikai földrajz*” címmel, mely egy gyűjteményes kötetben jelent meg Budapesten 2002-ben (*Általános társadalomföldrajz*, szerk. *Tóth József*), komoly segítséget nyújt mindazoknak, akik ebben a kérdésben tisztán szeretnének látni. Először „*A kisebbségek etnikai földrajzi osztályozása*” című fejezet szerint a magyar földön élő örmények egységesen az általa felállított 5. típusozathoz tartoznak, azaz Anyaországgal rendelkező, szórványban, diaszpórában élő kisebbségek közé. A következő fejezet, melynek címe: „*A kisebbségek eredet szerinti osztályozása*” szerint a magyarörmények a 2. Allochton kisebbségek-kategóriához tartoznak, azon belül pedig a c. alcsoportozathoz, melyet így jellemez a szerző: „*A befogadó ország hivatalos szervei vagy birtokosai által letelepített kisebbségek*”, mert valóban *Apafi Mihály* egy személyben volt fejedelem-hivatalos szerv és birtokos, amikor elődeinket befogadta Erdélybe.

A Musza-Dagh-os menekültjeink az e. alcsoportozathoz tartoztak (Menekülés révén létrejött kisebbségi közösségek), ők valóban 1944-45-ben tovább is menekültek tőlünk. A legújabbban érkezettek pedig az f. alcsoportozathoz: „*Főként gazdasági megfontolásból, önkéntes migráció során létrejött kisebbségek*.”

Miután áttekintettük a mai magyarországi örmények rétegeit, próbáljuk tisztázni kialakulásuk körülményeit.